

Översiktlig byggnadsminnesutredning av

Vidbo prästgård

Vidbo prästgård 1:5, Vidbo socken, Sigtuna kommun, Uppland

Kersti Lilja
Rapport 2005:30

Översiktlig byggnadsminnesutredning av

Vidbo prästgård

Vidbo prästgård 1:5, Vidbo socken, Sigtuna kommun, Uppland

Kersti Lilja
Rapport 2005:30

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande
97.0133

Stockholm 2006

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Sickla Industriväg 5B, 131 34 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Webb: stockholms.lans.museum

Innehåll

Förord	5
Miljön	6
Historik	6
Bebyggelsemiljön	7
Mangårdsbyggnad	8
Vedbod	9
F d drängstuga	10
Brygg- och bagarstuga	10
Källare	11
F d stall	11
Källare	11
F d arrendatorsbostad	11
Kulturhistorisk värdering och jämförande analys	12
Upplandslagens kyrkobalk	13
Länna gamla prästgård	12
Eds prästgård	13
Värdering av Vidbo prästgård med jämförande analys	13
Sammanfattning	14
Källförteckning	15

Bilagor:

1. Karta över byggnader samt avskrift från prästgårdsinventeringen år 1917.
2. Inventeringsblanketter
 - Mangårdsbyggnad
 - Vedbod
 - F d drängstuga
 - Brygg- och bagarstuga
 - Källare
 - F d stall
 - Källare
 - F d arrendatorsbostad

Förord

Länsstyrelsen i Stockholms län har givit i uppdrag åt Stockholms läns museum att utföra en översiktlig byggnadsminnesutredning av Vidbo prästgård. Arbetet innefattar en översiktlig dokumentation och en kulturhistorisk värdering av miljön samt en jämförande analys mot byggnadsminnena Eds prästgård och Länna prästgård. Utredningen kommer att tjäna som underlag vid länsstyrelsens beslut om en eventuell byggnadsminnesförklaring av Vidbo prästgård.

Som bilagor ligger bl a inventeringsblanketter för prästgårdens byggnader exteriört och interiört.

Historiken bygger på uppgifter och material ur litteratur och äldre inventeringar som presenteras i källförteckningen.

Utsnitt ur digitala fastighetnkartan, Sigtuna, med Vidbo prästgård markerad.

Miljön

Vidbo prästgård är belägen i Bista by, norr om Vidbo kyrka. Förutom prästgården består byn sedan äldre tid av ytterligare två gårdar. Bebyggelsen är belägen på en höjd, omgiven av åkermark invid den gamla landsvägen mellan Husby-Långhundra och Norrsunda.

Utsnitt ur storskifteskarta över Bista by år 1745

Historik

I området finns ett fåtal glest spridda fornlämningar av bronsålderskaraktär. Ett gravfält från äldre järnålder i Bista by tyder på att byn kan ha kontinuitet ända sedan äldre järnålder (räa 1-6). Detsamma gäller den närliggande byn Krogsta. Vid prästgårdens ägor i Bista finns en husgrundsterass (räa 7) som kan utgöra resterna efter Bistas förhistoriska bebyggelse. Gravfält från yngre järnålder finns vid så gott som alla övriga byar och ensamgårdar i området vilket indikerar att även de har lång kontinuitet som boplats.

Storskifte förrättades i Bista by år 1765. På storskifteskartan återfinns den långsträckt flygeln vilken utgörs av de sammanlänkade byggnaderna söder om mangården (se figur 2). Enligt storskifteskartan fanns ytterligare två längre byggnader runt mangården som var helt kringbyggd. Av fågårderna som också var kringbyggd finns inga bevarade byggnader. År 1849 förrättades även laga skifte i byn.

År 1982 lät kyrkan stycka av och sälja prästgårdens mangårdsdel, nuvarande fastigheten Vidbo prästgård 1:5. Kyrkan behöll resterande del av prästgården, f d fågård samt tillhörande mark vilken arrenderas ut. Nuvarande ägare köpte fastigheten Vidbo 1:5 år 1993.

På gårdsplanen fanns t o m år 2004 två lönnar. Lönnarna skall enligt uppgift i prästgårdsinventeringen (bilaga 1) ha planterats år 1790 av hovpredikant

Krüggersson. Den norra av de två lönnarna ersattes med en ny i början av 1900-talet. Den södra har till följd av skador under senare år sågats ned.

Vidbo prästgård ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården.

Bebyggelsemiljön

Mangården består av ett flertal knuttimrade byggnader som grupperar sig runt en gårdsplan. Medsols från mangårdsbyggnaden ligger vedbod, f d drängstuga, källare samt en långsträckt flygel i vinkel mot huvudbyggnaden. Flygeln består av tre sammanlänkade byggnader: en f d arrendatorsbostad av parstugetyyp, en välvd putsad stenkällare med knuttimrad överbyggnad och ett stall. Öster om längan, vid vägen ligger brygg- och bagarstugan. Mangården omges av en trädgård med höga lövträd såsom lönnar och askar samt fruktträd och avgränsas med ett rött spjälstaket med vita toppar.

Nedan beskrivs byggnaderna kortfattat i text och bild. Mer information om byggnaderna finns som ovan nämnts i bilagda inventeringsblanketter.

Bildbeteckning: lp2005-1326. Vidbo prästgård från öster. Foto: Kersti Lilja 2005.

Mangårdsbyggnad

Mangårdsbyggnaden är uppförd år 1790.¹ Byggnaden har genomgått ombyggnader och renoveringar år 1846, 1906, 1937, 1953 och på 1980-talet.

Vid 1846-års ombyggnad höjdes troligen mangårdsbyggnaden under nuvarande brutna tak. De låga fönstren under takfoten härrör från ombyggnaden. Vid ombyggnaden försågs timmerbyggnaden med stående panel. Interiört härrör säkerligen entréns och hallens dörpar från ombyggnaden.

År 1906 utfördes ombyggnad av manbyggnaden. Frontespiserna tillkom och byggnadens fasadbeklädnad av stående rödfärgad panel med motlist ersattes med nuvarande brädfodring av liggande hyvlad spontpanel. Enligt uppgift i prästgårdsinventeringen skall knutarna före ombyggnaden ha varit svarta. Vid ombyggnaden år 1906 insattes även ett flertal runda vita kakelugnar i mangården av vilka några finns kvar.

Ombyggnaden år 1953 var omfattande. Mot söder utfördes en tillbyggnad som skulle inrymma arkiv. Under byggnadens norra del grävdes ut för källare och stensockeln ersattes med en gjuten betongsockel. Vid renoveringen ersattes hela bottenbjälklaget med ett nytt bjälklag och nya trägolv. Golvbjälklag lagades och nya trägolv lades in. En del golv täcktes med eklamell eller linoleummattor. Interiört ersattes foder och lister av nya. Väggar och tak som till stor del var pappspända försågs med träfiberskivor vilka tapetserades eller med ny pappspänning (oklart om äldre pappspänning och tapeter revs bort). Vid ombyggnaden borttogs en del kakelugnar. Nya radiatorer insattes

Från ombyggnaden på 1980-talet härrör dörr- och fönsterfoder samt golvsocklar.

Bildbeteckning: lp2005-1327. Mangårdsbyggnaden från öster. Foto: Kersti Lilja 2005.

1. Nordiska museets prästgårdsinventering år 1917.

Vedbod, f d matbod

Byggnaden finns med på skifteskartan från år 1765 men var då belägen närmare manbyggnaden. År 1910 flyttades den till sin nuvarande plats.² Enligt uppgift blev byggnaden rullad till sin nuvarande plats oförändrad. Flytten av byggnaden sammanföll säkerligen med ändring av användning från matbod till vedbod och därmed insättning av fönster. Panelningen kan ha tillkommit samtidigt.

Bildbeteckning: lp2005-1328. Vedboden från sydöst. Foto: Kersti Lilja 2005.

Bildbeteckning: lp2005-1329. Interiör, vedboden från norr. Foto: Kersti Lilja 2005.

2. Nordiska museets prästgårdsinventering år 1917.

F d drängstuga

Vid 1970-talets inventering har byggnaden daterats till 1800-tal. Vid tillfället fanns en vitputsad öppen spis. Byggnaden är helt moderniserad invändigt och innrymmer vedpanna. I prästgårdsinventeringen år 1917 benämns byggnaden slöjdbod.

Bildbeteckning: lp2005-1330. F d drängstugan från sydöst. Foto: Kersti Lilja 2005.

Brygg- och bagarstuga

Brygg- och bagarstugan finns inte med på 1765-års skifteskarta. Vid 1970-talets inventering daterades byggnaden till 1800-1850. Byggnaden restaurerades år 2003. Enligt önskemål från fastighetsägarna uppmurades inte tvättkärlet vid restaureringen.

Bildbeteckning: lp2005-1331. Brygg- och bagarstugan från söder. Foto: Kersti Lilja 2005.

Källare

Enligt 1917-års prästgårdsinventering saknade stenkällaren tak och var täckt med cement och jord. I dag är taket till stor del nedrasat. Källaren är svårdaterad men har troligen tillkommit under 1800-talet.

Bildbeteckning: lp2005-1332. Stenkällaren från öster. Foto: Kersti Lilja 2005.

F d stall

Den långsträckt flygel innehållande stall, källare och arrandatorsbostad finns inritad på storskifteskartan från år 1765. Byggnadens timmerstomme är sammanfogad med slätknutar vilket tyder på att den är yngre än de andra två byggnaderna i längan vilka har knutar med bindtröskel och raka knuthak. Stallet och källaren ligger idag under gemensamt tak.

Källare

Enligt uppgift är källaren gårdens äldsta byggnad och uppförd under 1600-talet.

F d arrendatorsbostad

Arrendatorsbostaden är uppförd före upprättandet av storskifteskartan år 1765. Byggnadens fasta inredning härrör till stor del från 1800-1850, vilket tyder på att byggnaden har genomgått en stor ombyggnad vid tiden. En del inredning härrör från 1900-talets början. Under nuvarande tapetlager och pappspänning syns på ett par ställen tidigare väggbeklädnad bestående av lerklining på timmerväggarna. År 1918 lämnades arrendatorsbostaden till förmån för nyuppförd byggnad norr om mangården. Byggnaden är välbevarad till följd av att den stått oanvänd under lång tid.

Bildbeteckning: lp2005-1333. Längan med f d stall, källare och arrendatorsbostad från nordost. Foto: Kersti Lilja 2005.

Kulturhistorisk värdering och jämförande analys

Upplandslagens kyrkobalk

I Upplandslagens kyrkobalk från år 1296 står det nedskrivet vilka byggnader som skulle finnas på en prästgård. Av kyrkobalken framgår även att det ålåg socknens befolkning att uppföra byggnaderna. Enligt balken behövde prästen, som också enligt lagen skulle vara bonde, följande sju hus: stuga, stekarehus, lada, sädesbod, visthus, sovstuga och fähus. Prästgårdarna var alltså inte platsen för nymodigheter. År 1910 upphörde den drygt 700-åriga lagen om lön i natura och ett jordbrukande prästerskap.

Länna gamla prästgård

Länna gamla prästgård är belägen i Länna socken, Norrtälje kommun. Prästgården ligger på en höjd med utsikt över kyrkan, byn och sjön i Länna. Prästgården har haft föregångare på platsen ända sedan 1300-talet då kyrkan uppfördes. Byggnaderna grupperar sig runt gården och utgörs av mangårdsbyggnad, tiondelada, litet avträde, drängstuga, visthusbod och arrendatorsbostad.

Mangårdsbyggnaden uppfördes år 1703 och skall enligt uppgift vara Upplands äldsta sätesbyggnad bland prästgårdar. Byggnaden är en långsträckt timmerbyggnad, uppförd i en våning under sadeltak. Den har åtta rum arrangerade i form av en parstuga, utökad med två kamrar på vardera gaveln. Mangårdsbyggnaden skall även vara en av landets äldsta bevarade parstugor. Interiört bevaras ursprungliga bemålade paneler i senkarolinsk stil i den

nordvästra kammaren. Målningarna föreställer en serie människofigurer med landskap som bakgrund. I salen innanför kammaren finns bevarad panel med marmorering, sannolikt från 1700-talet. Förutom avträdet är alla prästgårdens byggnader timrade. Drängstugan är en tvåvånings enkelstuga som är mycket karaktäristisk för 1800-talets agrarbebyggelse.

Sätessgården bildar tillsammans med arrenatorsbostaden (1790-tal), tiondeladan, visthusboden och drängstugan en sluten gårdsmiljö av ålderdomlig prägel som återspeglar gången tids månghussystem (Utdrag ur beslut om byggnadsminnesförklaring 1985-12-12, beteckning 11.392-38-85).

Eds prästgård

Eds prästgård ligger i Eds socken och Upplands Väsby kommun. Prästgårdens bebyggelse grupperar sig runt en fyrkantig gårdsplan och består av mangårdsbyggnad, två flygelbyggnader, matbod, brygghus, avträde och vagnbod. Avträdet och brygg- och bagarstugan ligger lite utanför gårdsplanen. Den södra flygeln består av följande tre sammanlänkade byggnader: bostadshus, visthusbod och stall. Visthusbod och stall skall enligt uppgift vara uppförda under 1600-talet och därmed utgöra gårdens äldsta byggnader. Huvudbyggnaden uppfördes år 1813 av återanvänt timmer. På Eds prästgård har man följt kyrkobalken till punkt och pricka vilket är synligt än i dag. Förutom tiondeladan som är riven står allting som det byggdes, med början för 350 år sedan.

Eds prästgård är en av Upplands märkligaste, eftersom den genom de många välbevarade husen har en sådan ålderdomlig prägel (Ur beskrivning i byggnadsminnesdokumentation av Eds prästgård år 1997).

De olika byggnaderna, var och en med sin funktion utgör tillsammans en helhet som väl illustrerar äldre tiders ekonomi och agrara byggnadskultur (Utdrag ur beslut om byggnadsminnesförklaring 1982-03-10, beteckning 11.392-636-79).

Värdering av Vidbo prästgård med jämförande analys

Bebyggelsen på Vidbo prästgård är bevarad från före år 1910 då den drygt 700-åriga lagen som bl a reglerade prästgårdarnas utseende upphörde.

Av gårdens byggnader är vedboden, brygg- och bagarstugan samt längans källare och arrendatorsbostad byggnadshistoriskt värdefulla eftersom de är exteriört och interiört välbevarade sedan byggnadstiden och sedan äldre tid. Byggnaderna är även social- och samhällshistoriskt värdefulla då de ger information om hur man har levt på gården i äldre tid och om äldre tiders traditioner med månghussystem. Byggnaden har även miljöskapande värden eftersom de ingår som en del i bebyggelsemiljön.

Mangårdsbyggnaden har förändrats genom kraftiga ombyggnader men bevarar i stort sett ursprunglig planlösning och rumsindelning förutom att ett par garderober har inretts till badrum och toaletter. Av äldre fast inredning bevarar

byggnaden ett fåtal fyllningsdörrar från 1700-talet. Mangårdsbyggnaden har endast ett visst byggnadshistoriskt värde.

Den f d drängstugan har blivit kraftigt ombyggd och bevarar i stort sett endast sitt skal. Det f d stallet som nu inrymmer garage har likaså byggts om kraftigt men bevarar trots det en del byggnadshistoriska värden som är kopplade till den välbevarade exteriören och till sambandet med övriga byggnader i längan. Mangårdsbyggnaden, f d drängstugan och f d stallet har miljöskapande värden eftersom de ingår som delar i helheten.

Vidbo prästgård kan inte anses ha ett lika högt kulturhistoriskt värde som Länna prästgård. Länna prästgård med välbevarad sätesbyggnad från år 1703 anses vara Upplands äldsta. Byggnaden bevarar även fast inredning såsom bemålade paneler från byggnadstiden. Prästgården bildar en sluten gårdsmiljö där även arrendatorbostaden, tiondeladan, visthusboden och drängstugan bevarar byggnadshistoriska värden.

Bebyggelsemiljön på Eds prästgårds är mycket lik den på Vidbo prästgård. Även Eds prästgård måste anses ha ett något högre kulturhistoriskt värde än Vidbo prästgård eftersom den har fler byggnader som är mer välbevarade än de på Vidbo prästgård. Den södra flygeln på Eds prästgård består liksom Vidbo prästgårds södra flygel av tre sammanlänkade byggnader vilka enligt tradition skall härröra från 1600-talet. Eds prästgårds södra flygelbyggnad bevarar fast inredning såsom dörrar från 1600-talet. Den norra flygelbyggnaden bevarar fast inredning från 1700-talet.

Sammanfattning

Vidbo prästgård uppvisar en prästgård med bevarade byggnader från tiden före den drygt 700-åriga lagen som bl a styrde prästgårdarnas bebyggelse upphörde. Flera av prästgårdens byggnader, vedboden, brygg- och bagarstugan samt längans källare och arrendatorsbostad är byggnadshistoriskt värdefulla eftersom de är exteriört och interiört välbevarade sedan byggnadstiden. Alla byggnader har miljöskapande värden eftersom de ingår som delar i bebyggelsemiljön. Hela bebyggelsemiljön har social- och samhällshistoriska värden eftersom den ger information om hur man har levt på gården i äldre tid och om äldre tiders traditioner med månghussystem.

Länsmuseet anser dock inte att Vidbo prästgård bör byggnadsminnesförklaras eftersom flera av gårdens byggnader är kraftigt ombyggda vilket gör att miljön inte är tillräckligt representativ för äldre prästgårdsanläggningar.

Källförteckning

Litteratur

Bratt, Peter, Källman , Rolf. **Kulturminnesvårdsprogram för Sigtuna kommun, kulturhistoriskt värdefulla områden.** Stockholm 1985.

Juvander, Katarina. **Stockholms byggnadsminnen – länet, byggförlaget.** Stockholm 1999.

Arkivmaterial, läns museet

Bebyggelseinventering Vidbo socken 1972, E. Tegner.

Byggnadsminnesdokumentation, Eds prästgård. Stockholms läns museum 1997. Kristina Pettersson och Johan Stigholt.

Byggnadsminnesdokumentation, Länna gamla prästgård. Stockholms läns museum 1996. Gunilla pages och Anna Ulfstrand.

Kulturhistorisk byggnadsinventering av ecklesiastika boställen i Stockholms län, Ed-Frötuna.

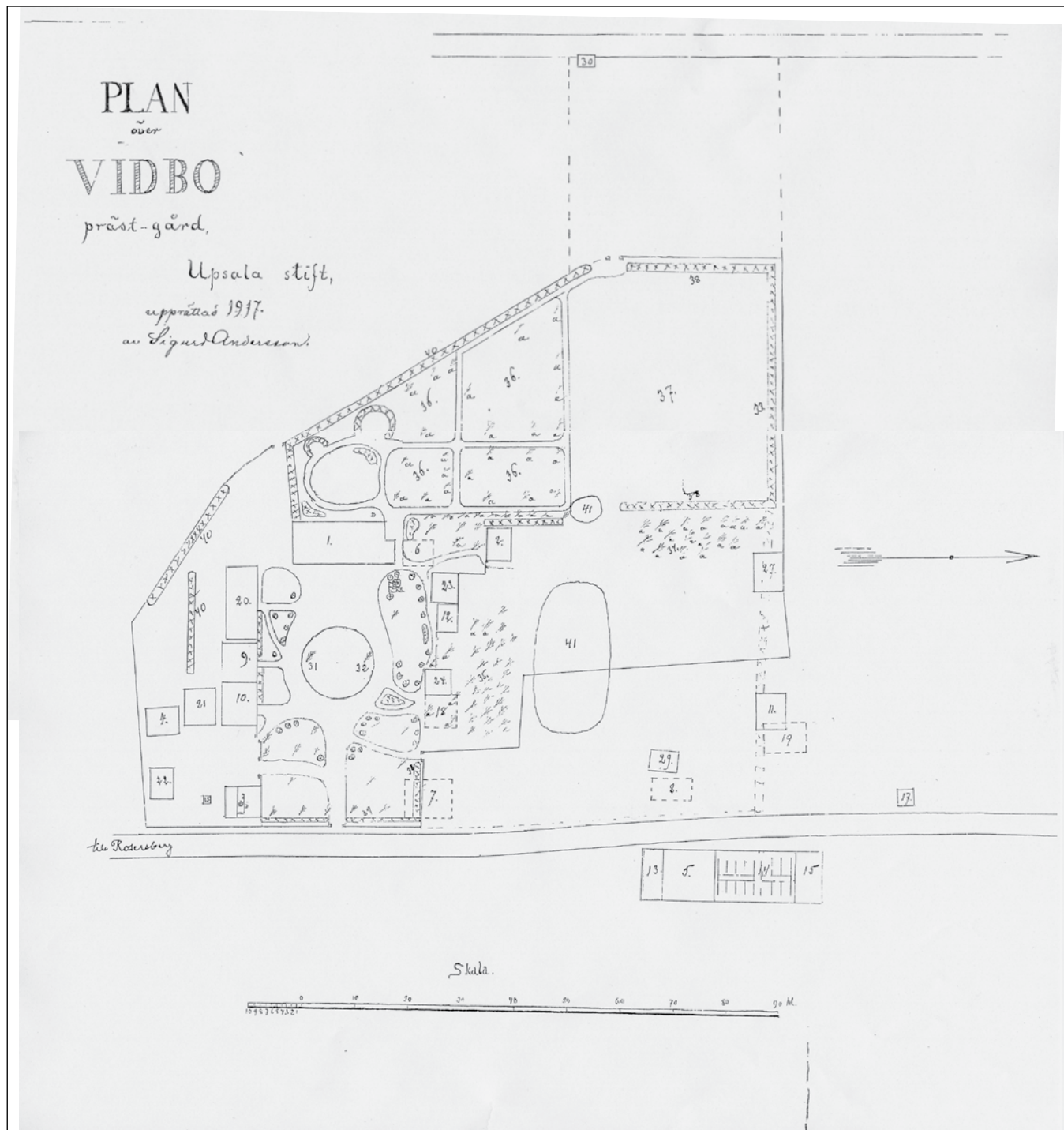
Kulturhistorisk byggnadsinventering av ecklesiastika boställen i Stockholms län, Lovö-Länna.

Kulturhistorisk byggnadsinventering av ecklesiastika boställen i Stockholms län, Taxinge-Väddö

Lantmäteriet, digitala arkivet

Storskifteskarta, Bista by 28/8 1765.

Bilaga 1.

Avskrift från prästgårdsinventeringen år 1917

Avskrift från prästgårdsinventeringen år 1917

Beskrivning till plan över Vidbo prästgård, Uppsala stift 1917.

1. Manbyggnaden.
2. Matbod, flyttades 1910 till sin nuvarande plats det ställe som anges under No 6, streckade linjer. Utan anmärkningsvärd byggnadstil försedd med en övre botten. Byggt av liggande timmer på bärstenar. Försedd med ingång på den mot manbyggnaden vända väggen.
3. Brygghus och bagarstuga. Bakugn och pannmur anmärkta av planen,
liggande timmer, brädfodrad, rödfärgad, tegeltak.
4. Spannmålsbod. " tegeltak.
5. Stall, byggt år 1900, liggande timmer, rödfärgat, tegeltak.
6. Gammal matbod, flyttad till No 2 (rullad till sin nya plats oförändrad).
7. Gammalt stall, rivet 1900.
8. Gammalt fähus, rivet 1880. Samtliga härovan nämnda äro församlingens laga hus.
II Pastors laga hus.
9. Källare av gråsten ovan jord, försedd med tegeltak.
10. Vagnshus av liggande timmer, tegeltak, rödfärgad.
11. Drängstuga, hitflyttad från plats för No 18 år 1914, liggande timmer, klädd med stående bräder och notlist, rödfärgad, tegeltak.
12. Hemlighus, liggande timmer, rödfärgad, tegeltak.
13. Svinhus, nybyggt 1910, liggande timmer, cementgolv, rödfärgat, tegeltak.
14. Ladugård, byggd 1880, liggande timmer, rödfärgat, tegeltak.
15. Vagnslider " " " " " "
16. Loge, gammal, byggd av timmer, rödfärgad, halmtak.
17. Brunn, lagd med stenar.
18. Gammal drängstuga, flyttad 1914 till plats No 11.
19. Gammal ladugård, riven 1880.
- III Överloppshus
20. Arrendators(byggnad)bostad
21. Källare av sten med cement- och jordtäckning.
22. Vedbod, stolpar och iplankade bräder, spidkertak?
23. Matbod, liggande timmer, 1 övre botten, tegeltak, rödfärgad.
24. Slöjdbod, liggande timmer, ytterpanel, tegeltak, rödfärgad.
25. Brunn, timrad, av gammalt lagd brunn, men utbytta mot No 17.
26. Brunn, sprängd i berget, ny år 1910.
27. Svinhus, gammalt och utdömt, nytt är byggt under No 13.
28. Loge, ombyggd 1916, av bräder på stolpar, taket täckt med stör och halm, rödfärgat.

29. Vedbod, byggd 1902, liggande bräder och stolpar ”ett byggnadskonstens underverk”, så pass fuskigt och slarvigt uppsatt, att det är ett under, att det ej blåst omkull.

30. Badhus, uppsatt 1914, stolpar och bräder, rödfärgad.

II

Planteringar m.m.

De streckde röda linjerna ned emot ån anger en påtänkt utvidgning av planen vid användning enligt nya boställsordningen. Prickningen fortgår österut till landsvägen. 31 och 32 äro 2 st. stora präktiga lönnar, som lära planterats av hovpredikant Krügersson. Tyvärr nedblåst 1/3 av den norra lönnen 1916, varefter den måste förses med järnband.

Alla de med svart utmärkta träden äro gamla. De som i rött utmärkta planteringarna äro anlagda 1906 och 1907.

33. Utom No 33 som är en av kyrkoherde Källander år 1900 satt granhäck.

34. är en lund av plommon och körsbär.

35. är en park av huvudsakligen björk.

36. Köksväxtland.

37. Potatisland.

38. Granhäckar.

39. Hagtornshäck.

40. Syrenhäckar

41. Dammar

De med a utmärkta träden äro fruktträd.

Vidbo den 12 juli 1917 Sigurd Andersson, kyrkoherde

Bilaga 2.

Exteriör

Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Plan:	Sexdelad
Tillbyggnader:	Två. På södra gaveln en tillbyggnad av putsad sten. På norra gaveln en utbyggd köksfarstu och veranda.
Våningsantal:	1,5
Grund:	Delvis ursprunglig gråstensgrund (mot söder), delvis gjuten betong grund från 1940-talet (mot norr samt under södra tillbyggnaden).
Stomme:	Timmer, rödmålad
Takkonstruktion:	Åstak med undertak av lockpanel.
Takmaterial: samt täckplåt.	Enkupigt lertegel,nockpannor
Takform:	Brutet mansardtak
Skorsten:	Två vitputsade skorstenar. Den södra utkragad, den norra ommurad i modern tid.
Vindskivor:	Dubbla vitmålade
Hängrännor/stuprör:	Handfalsade, vitmålade förrutom på tillbyggnaderna där moderna krökta stuprör sitter.
Fasadmaterial: oljefärg)	Fasspontpanel, ljusgul (alkyd-

Lister:	
Knutar:	Vitmålade knutlådor
Fotbräder:	Vitmålade
Fönster:	Fönsteröppningar med mittpost och kopplade kromoxidgröna bågar med tre rutor vardera. Från övervåningen är låga småspröjsade bågar.
Fönsteromfattningar:	Släta, vitmålade.
Entrédörr:	Pardörr av två brädklädda fyllningsdörrar med pilmönstrad panelläggning samt svartmålade plattgångjärn. En fönsterluft på vardera sida av entrédörren.
Övriga dörrar:	Till södra tillbyggnaden sitter sentida dörr klädd med stående panel. Till norra tillbyggnaden sitter likaså sentida panelklädd dörr med fönster upptill. Dörrarna är grönmålade.
Förstuvist/trappa:	Svartmålad trätrappa och däck.
Veranda:	Öppen veranda med ovanpåliggande altan. Räcken av sentida försågade bräder.
Övrigt:	En frontespis med svagt brutet tak på vardera långsidan.
Källare:	Under byggnadens norra del är källare med betonggolv, putsade väggar och tak från ombyggnaden år 1954.
Interiör	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Föstuga med avplankad toalett, f d garderob.

Golv:	Brädgolv 2002.
Golvsockel:	Profilerade vitmålade socklar från 1980-talets ombyggnad.
Väggar:	Tapet på skivmaterial.
Taklist:	
Innertak:	Vitmålad pärlspont 1980-tal.
Fönster:	Två fönsteröppningar på ömse sidor av dörren. Öppningarna försedda med en båge/öppning. Bågarna är kopplade och vitmålade.
Fönsterfoder:	Profilerade vitmålade i 1910-talsstil men från 1980-talets ombyggnad.
Dörr 1:	Dubbla pardörrar. Den inre av empiretyp med profilerade åttkantiga listverk i fyllningarna, vitmålad (sägerligen från 1846-års ombyggnad).
Dörr 2:	Till toaletten sitter sentida fyllningsdörr, vitmålad.
Dörr 3:	Saknas
Dörr 4:	Till salen: Av empiretyp med profilerade åttkantiga listverk i fyllningarna, vitmålad (sägerligen från 1846-års ombyggnad).
Dörr 5:	Till köket: Rokokodörr med tre halvfranska fyllningar, plattgångjärn och kammarlås. I övre fyllningen finns spår efter tidigare "tittlucka".
Dörr 6:	Trefyllningsdörr, vitmålad.

Dörrfoder:	Profilerade vitmålade i 1910-talsstil men från 1980-talets ombyggnad.
Eldstad:	
Övrigt: toalett.	I f d garderod inryms liten
Interiör:	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Kontor, f d Expedition, med utgång till tillbyggt arkiv.
Golv:	Plastmatta.
Golvsockel:	Som övriga
Väggar:	Tapet på skivmaterial.
Taklist:	Sntida, profilerad, vitmålad.
Innertak:	Vitmålat skivmaterial
Fönster:	2 fönsteröppningar med mittpost och två kopplade vitmålade bågar vardera.
Fönsterfoder:	Som övriga
Dörr 1:	Saknas
Dörr 2:	Trefyllningssdörr, vitmålad
Dörr 3:	Trefyllningssdörr, vitmålad
Dörr 4:	Rokokodörr med tre halvfranska fyllningar, plattgångjärn och kammarlås.
Dörrfoder:	Som övriga
Eldstad:	Rund, vit kakelugn från 1906-års ombyggnad.

Övrigt:

Interiör

Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Tv rum, f d förmak
Golv:	Brädgolv.
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Målat skivmaterial.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Som övriga.
Fönster:	2 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Rokokodörr med tre halvfranska fyllningar, plattgångjärn och kammarlås.
Dörr 2:	Trefyllningdörr, vitmålad.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	Rund, vit bemålad kakelugn från 1906-års ombyggnad.

Övrigt:

Interiör

Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Sal
Golv:	Stavparkett (från ombyggnaden år 1954).
Golvsockel:	Som övriga.

Väggar:	Tapeter på skivmaterial.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Som övriga.
Fönster:	2 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Trefyllningsdörr.
Dörr 2:	Rokokodörr med tre halvfranska fyllningar, plattgångjärn och kammarlås.
Dörr 3:	Pardörr av empiretyp med profilerade åttkantiga listverk i fyllningarna, vitmålad (säkerligen från 1846-års ombyggnad).
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	Murad sentida braskamin.
Övrigt:	
Interiör	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Matsal, f d köskammare
Golv:	Laminatgolv
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Tapet på skivmaterial.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Som övriga.
Fönster:	2 som övriga
Fönsterfoder:	Som övriga.

Dörr 1:	Rokokodörr med tre halvfranska fyllningar, plattgångjärn och kammarlås.
Dörr 2:	Trefyllningsdörr, sentida, vitmålad.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	Rund vit kakelugn från ombyggnaden år 1906.
Övrigt:	
Interiör	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Kök med utgång till utbyggnad med köksingång
Golv:	Trägolv.
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Målad vävtapet.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Fasspont.
Fönster:	2 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Från matsal. fyllningsdörr, vitmålad, sentida.
Dörr 2:	Till hall vid köksentré. Fyllningsdörr, vitmålad, sentida.
Dörr 3:	Rokokodörr med tre halvfranska fyllningar, plattgångjärn och kammarlås.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	Liten emaljerad järnspis.

Övrigt:	Sentida köksinredning.
Interiör	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Övre hall.
Golv:	Brädgolv, lackat.
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Som övriga.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Vitlaserad lockpanel.
Fönster:	1 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga
Dörr 1:	Trefyllningsdörr, vitmålad, 1800-
	tal.
Dörr 2:	Trefyllningsdörr med rokokoindelning, helfranska listverk samt kammarlås.
Dörr 3:	Trefyllningsdörr med rokokoindelning, helfranska listverk samt kammarlås.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	
Övrigt:	Utgång till balkong genom glasad, vitmålad balkongdörr. Öster om trappan är badrum i f d garderob.
Interiör	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Sovrum, f d gästrum.

Golv:	Brädgolv, lackerat.
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Som övriga.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Som övriga.
Fönster:	1 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Från hall. Trefyllningsdörr, 1800-tal.
Dörr 2:	Till toalett, f d garderob. Trefyllningsdörr, sentida.
Dörr 3:	Till garderob. Trefyllningsdörr, 1800-tal.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	
Övrigt:	Liten toalett i tidigare garderob.
Interiör	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Barnrum, f d sängkammare.
Golv:	Plastmatta.
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Som övriga.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Som övriga.
Fönster:	1 som övriga
Fönsterfoder:	Som övriga.

Dörr 1:	Från hall. Trefyllningsdörr med rokokoindelning, helfranska listverk samt kammarlås.
Dörr 2:	Till garderob. Fyllningsdörr, tidigt 1900-tal.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	
Övrigt:	
Interiör	
Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Barnkammare
Golv:	Plastmatta.
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Som övriga.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Som övriga.
Fönster:	1 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Till hall. Trefyllningsdörr med rokokoindelning, helfranska listverk samt kammarlås.
Dörr 2:	Till garderob. Fyllningsdörr, tidigt 1900-tal.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	
Övrigt:	Som övriga.

Interiör

Byggnad:	Mangårdsbyggnad
Rum:	Gästrum
Golv:	Plastmatta.
Golvsockel:	Som övriga.
Väggar:	Som övriga.
Taklist:	Som övriga.
Innertak:	Som övriga.
Fönster:	1 som övrigt.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Trefyllningsdörr, 1800-tal.
Dörr 2:	Trefyllningsdörr, 1800-tal.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	
Övrigt:	Garderob med stege upp till vind.

Exteriör

Byggnad:	Vedbod
Plan:	
Tillbyggnader:	
Våningsantal:	1 våning och loft.
Grund:	Står på hörnstenar, saknar grund.
Stomme:	Liggtimmer.
Takkonstruktion:	Åstak

Takmaterial:	Enkupigt lertegel på nytt undertak av panel (tidigare låg näver under teglewt!). Omålade nock och täckbräder
Takform:	Sadeltak
Skorsten:	
Vindskivor:	Dubbla rödmålade
Hängrännor/stuprör:	Svarta sentida
Fasadmaterial: med handsmidd spik.	Rödmålad locklistpanel fästad
Lister:	
Knutar:	Vitmålade knutbräder
Fotbräder:	Rödmålade
Fönster:	Från bottenvåningen är två små sekundära fönsteröppningar försedd med en spröjsad båge vardera. Bågarna är vitmålade och glaset, handblåst. Från loftet är en fönsteröppning vilken saknar båge.
Fönsteromfattningar:	Släta, vitmålade.
Entrédörr:	Grönmålad bräddörr, svarta bandgångjärn.
Övriga dörrar:	
Förstukvist/trappa:	Trätrappa
Veranda:	
Övrigt:	I norra fasaden finns en liten nu igenpanelad öppning (troligen tidigare ljusinsläpp).
Omgivning:	

Interiör

Byggnad: Vedbod

Golvet är av ursprungliga, kraftiga bräder. Timmerväggarna är omålade. Taket är av timmerhalvor. Till loftet leder en ursprunglig stege

Exteriör

Byggnad: Fd drängstuga, nu pannhus

Plan:

Tillbyggnader:

Våningsantal: 1

Grund: Gråstensgrund, lagad med betong.

Stomme: Knuttimrad, förrutom norra fasaden som nyligen har ersatts med ny vägg.

Takkonstruktion: Takstolar

Takmaterial: Enkupigt lertegel på nytt undertak (tidigare näver) samt omåladenock- och täckbräder.

Takform: Sadeltak.

Skorsten: På norra takfallet är plåtklädd skorsten.

Vindskivor: Dubbla rödmålade

Hängrännor/stuprör: Svarta krökta.

Fasadmaterial: Rödmålad äldre locklistpanel med handsmidd spik förrutom på norra fasaden där locklistpanelen är ny.

Lister:

Knutar: Rödmålade knutbräder.

Fotbräder:	Rödmålade.
Fönster:	Två fönsteröppningar med mittpost och tre rutor per båge. Bågarna är grönmålade. Bågarna har ett par återanvända näbbbeslag.
Fönsteromfattningar:	Släta vitmålade.
Entrédörr:	Sentida svartmålade bräddörrar med bandgångjärn
Omgivning:	Direkt öster om byggnaden ligger ett nybyggd vedskjul.

Interiör

Byggnad:	Fd drängstuga, nu pannhus
----------	---------------------------

Byggnaden är helt moderniserad med betonggolv och skivmaterial på väggar och i tak samt inrett som rum för vedpanna.

Exteriör

Byggnad:	Brygg- och bagarstuga
Plan:	Sidokammarstuga.
Tillbyggnader:	
Våningsantal:	1
Grund:	Fogad gråstensmur
Stomme:	Knuttimrad
Takkonstruktion:	Åstak
Takmaterial:	Enkupigt lertegel,nocktegel och rödmålade täckbräder.
Takform:	Sadeltak.

Skorsten:	En vitputsad, utkragad skorsten med beslag
Vindskivor:	Dubbla rödmålade
Hängrännor/stuprör:	
Fasadmaterial: av listerna är profilerade. Lister:	Rödfärgad locklistpanel. Delar
Knutar:	Rödfärgade knutlådor
Fotbräder:	Rödfärgade.
Fönster:	4 fönsteröppningar med mittpost och två bågar per öppning. Bågarna är målade med ocragul linoljefärg.
Fönsteromfattningar:	Släta ljusgrå.
Entrédörr:	Pardörr av ockragula bräddörrar
Övriga dörrar:	
Förstukvist/trappa:	En stor flat sten ligger vid ingången.
Veranda:	
Övrigt:	
Omgivning:	

Interiör

Byggnad: Brygg- och bagarstuga

Invändigt är ett stort rum där bakugnan är och en kammare åt söder. Golvet är av gjuten betong och väggarna i det stora rummet är av vitmålat timmer. I kammaren är väggarna lerklinade. Taket består i det stora rummet av underlagsbrädning vilket liksom åsarna är vitlimmat och i kammaren av nedsänkt vitlimmat bräddtak. Fönstren saknar innerbågar. Bräddörrarnas insidor är klädda med stående panel och profilerade lister samt gråmålade. Bakugnan är vitputsad.

Exteriör

Byggnad:	Källare
Plan:	
Tillbyggnader:	
Våningsantal:	1
Grund:	Gråstensgrund
Stomme:	Gråstensmurverk
Takkonstruktion:	Takstolar
Takmaterial:	Tvåkupigt tegel ovanpå tidigare täckning av stickspån på öppen läkt. Nock och täckbräder
Takform:	Sadeltak
Skorsten:	
Vindskivor:	Dubbla rödmålade
Hängrännor/stuprör:	
Fasadmaterial:	Rödfärgat röste av stående bräder fästade med handsmidd spik.
Lister:	
Knutar:	
Fotbräder:	
Fönster:	
Fönsteromfattningar:	
Entrédörr:	Tjärad plankdörr, horisontal- profilerad med smidda bandgångjärn.
Övriga dörrar:	
Förstukvist/trappa:	

Veranda:

Övrigt: Taket i mycket dåligt skick, delvis helt nedrasat.

Interiör

Byggnad: Källare

I källaren är jordgolv. Väggarna är murade med gråsten. Taket är ett tunnvalvt och av betongfogat tegel. Innanför entrédörren sitter en gallerdörr av bräder.

Exteriör

Byggnad: F d stall, nu garage

Plan:

Tillbyggnader:

Våningsantal: 1 våning samt loft

Grund: Byggnaden står på hörnstenar

Stomme: Timrad med slätknutar.

Takkonstruktion: Åstak (ligger under samma tak som källaren väster om garaget)

Takmaterial: Enkupigt lertegel på undertak av bräder samtnock och täckbräder.

Takform: Täckbrädern är plåtskonade.
Sadeltak

Skorsten:

Vindskivor: Dubbla vitmålade

Hängrännor/stuprör: Svart hängränna längs norra fasaden.

Fasadmaterial: Rödfärgat timmer

Lister:

Knutar:

Fotbräder:

Fönster:

Fönsteromfattningar:

Entrédörr: Dubbla sentida garageportar
klädda med stående panel.
Portarna är grönmålade.

Övriga dörrar:

Förstukvist/trappa:

Veranda:

Övrigt: Vid östra gaveln syns rester efter
tidigare utbyggnad för avträden i
form av bevarad stenmur
och märken i fasad.

Omgivning:

Interiör

Byggnad: F d stall, nu garage

I garaget är golvet av målad betong. Väggar och tak är klädda med skivmaterial och gulmålade vävtapet. I östra väggen leder en modern dörr till litet förrådsrum varifrån stege leder upp till loft.

Exteriör

Byggnad: Källare

Plan:

Tillbyggnader:

Våningsantal: 1

Grund:

Stomme: Gråstensmur och fyrkantbilat
draghugget timmer med knutar

	med bindtröskel och raka knuthak.
Takkonstruktion:	Åstak (ligger under samma tak som garaget)
Takmaterial:	Enkupigt lertegel samtnock och täckbräder
Takform:	Sadeltak
Skorsten:	
Vindskivor:	Dubbla vitmålade
Hängrännor/stuprör:	Svartmålad hängränna längs norra fasaden.
Fasadmaterial:	Slevdragen puts med rester efter avfärgning i ockra och järnvitriol på murverket. Därövanför är timret rödfärgat.
Lister:	
Knutar:	Synliga knutar.
Fotbräder:	
Fönster:	
Fönsteromfattningar:	
Entrédörr:	Stickbågig dörröppning försedd med tjärad bräddörr med profilerade bräder och bandgångjärn
Övriga dörrar:	
Förstukvist/trappa:	
Veranda:	
Övrigt:	
Omgivning:	
Interiör	

Byggnad: Källare

I källaren är betonggolv. Väggar och tunnvalvt tak är vitputsade. I taket är järnkrokar för förvaring av mat. Källaren är avdelad mot väster. Innanför entrédörren sitter ytterligare tjärad bräddörr med bandgångjärn. Till avdelat rum sitter modern bräddörr.

Exteriör

Byggnad: F d arrendatorsbostad

Plan: Parstuga (byggnaden har även haft sexdelad plan). Inte helt klart vilket som är ursprunglig planlösning.

Tillbyggnader:

Våningsantal: 1

Grund: Gråstensgrund

Stomme: Fyrkantbilat draghugget timmer med knutar med bindtröskel och raka knuthak.

Takkonstruktion: Åstak

Takmaterial: Enkupigt lertegel samt nockpannor och täckplåtar.

Takform: Sadeltak

Skorsten: Två vitputsade varav den östra är ursprunglig med utkragning och skorstensöverbeslag och den västra är omsatt i äldre stil i sen tid.

Vindskivor: Dubbla vitmålade

Hängrännor/stuprör: Liten hängränna ovan entrén.

Fasadmaterial: Rödfärgad locklistpanel

Lister:

Knutar:	Röda och vita knutlådor (vita på hörnknutar). Sydöstra knuten saknar låda.
Fotbräder:	Rödmålad fotbräda. Mot väster saknas fotbräda.
Fönster:	Fönsteröppningar med mittpost och tre rutor per båge. Bågarna är grönmålade mot norr och vitmålade mot söder.
Fönsteromfattningar:	Släta vita.
Entrédörr:	Pardörr med tre fyllningar per dörrblad. Dörrarna målade i ljus grön kulör med underliggande ockra.
Övriga dörrar:	
Förstukvist/trappa:	
Veranda:	
Övrigt:	
Omgivning:	
Interiör	
Byggnad:	Arrendatorsbostad
Rum:	Hall
Golv:	Fernissat brädgolv.
Golvsockel:	Profilerad turkosmålad golvsockel.
Väggar:	Gulmönstrad papptapet tidigt 1900-tal.
Taklist:	Hålkälslist.
Innertak:	Vitmålade pärlspont.

Fönster:	
Fönsterfoder:	
Dörr 1:	Entrédörr. Turkosmålad pardörr med tre fyllningar per dörrblad.
Dörr 2:	Tillöstra rummet. Fyllningsdörr med tre fyllningar, turkosmålad.
Dörr 3:	Till kök. Fyllningsdörr med tre fyllningar, turkosmålad.
Dörrfoder:	Profilerade foder, sent 1800-tal, turkosmålade.
Eldstad:	
Övrigt:	Garderob av pärlspont i sydöstra hörnet, turkosmålad.

Interiör

Byggnad:	Arrendatorsbostad
Rum:	Östra rummet.
Golv:	Fernissat brädgolv.
Golvsockel:	Profilerad turkosmålad.
Väggar:	Gul papptapet samt flera underliggande tapetlager på papp.
Taklist:	Vitmålad hålkälslist.
Innertak:	Vitmålat papptak.
Fönster:	2 fönsteröppningar till vilka lösa innerbågar finns.
Fönsterfoder:	Enkla profilerade foder. Turkosmålade.

Dörr 1:	Till hall. Fyllningsdörr med tre fyllningar och kammarlås, sent 1800-tal. Turkosmålad
Dörr 2:	Till kök. Fyllningsdörr med tre fyllningar och kammarlås, sent 1800-tal. Turkosmålad.
Dörrfoder:	Profilerade foder, sent 1800-tal, turkosmålade.
Eldstad:	Rund vit kakelugn.
Övrigt:	

Interiör

Byggnad:	Arrendatorsbostad
Rum:	Södra rummet.
Golv:	Brädgolv, skurgolv.
Golvsockel:	Profilerad gråmålad golvsockel.
Väggar:	Mönstrad papptapet sent 1800-tal med lerklining bakom.
Taklist:	Hålkälslist.
Innertak:	Vitmålat papptak.
Fönster:	1 fönster som ovan nämnt.
Fönsterfoder:	Som tidigare.
Dörr 1:	Till östra rummet. Fyllningsdörr med tre fyllningar och kammarlås, turkosmålad.
Dörr 3:	Till västra rummet. Smal dörröppning med sekundär fyllningsdörr med tre fyllningar.
Dörrfoder:	Profilerat foder likt övriga till dörr 1. Till dörr 2 är enkla foder utan profil.

Eldstad:

Övrigt

Interiör

Byggnad:	Arrendatorsbostad
Rum:	Sydvästra rummet
Golv:	Sekundärt brädgolv.
Golvsockel:	Profilerad turkosmålad.
Väggar:	Flera tapetlager på papp.
Taklist:	Hålkälslist.
Innertak:	Vitmålat papptak.
Fönster:	1 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Till södra rummet. Smal dörröppning med sekundär fyllningsdörr med tre fyllningar.
Dörr 2:	Till nordvästra rummet, köket. Fyllningsdörr med tre fyllningar, kammarlås turkosmålad.
Dörrfoder:	Till dörr 2 som övriga. Till dörr 1 enkla foder utan profil.
Eldstad:	Rund vit kakelugn.
Övrigt:	Garderob i sydöstra hörnet.
Interiör	
Byggnad:	Arrendatorsbostad

Rum:	Nordvästra rummet, köket.
Golv:	Laminat eller plastmatta på trägolv.
Golvsockel:	Profilerad vitmålad golvsockel.
Väggar:	Flera tapetlager på papp.
Taklist:	Vitmålad hålkälslist.
Innertak:	Vitmålat papptak.
Fönster:	1 som övriga.
Fönsterfoder:	Som övriga.
Dörr 1:	Till sydvästra rummet. Fyllningsdörr med tre fyllningar och kammarlås, vitmålad.
Dörr 2:	Till hallen. Fyllningsdörr med tre fyllningar och kammarlås, vitmålad.
Dörrfoder:	Som övriga.
Eldstad:	Snedställd järnspis.
Övrigt:	Skafferi med tapetdörr i nordöstra hörnet.